

*Sprawozdanie z realizacji
Gminnego Programu
Profilaktyki
i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
za rok 2020.*

Mieścisko, 2021 r.

S p r a w o z d a n i e **z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** **za rok 2020.**

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.).

Art. 1 ust. 1 cytowanej ustawy stanowi, że: „Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy”.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych.

Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach alkoholowych swoich społeczności oraz dostępnych zasobach, mogą tym samym przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności.

Ustawodawca stanowi, iż „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art.4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Zadania te w szczególności obejmują:

I Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

W tym zakresie:

1. Prowadzenie Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku i Popowo Kościelnym. W ramach Punktów realizowane były następujące zadania:

- motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień oraz kierowanie na leczenie specjalistyczne,
- motywowanie osób pijących ryzykowanie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

W zakresie poradnictwa i edukacji w Punkcie między innymi uzyskać można było wiedzę na temat:

- picia szkodliwego, uzależnienia, współuzależnienia, sytuacji dzieci w rodzinie alkoholowej,
- zjawiska przemocy domowej,
- problemów pijących nastolatków,
- bazy adresów i ofert profesjonalnych placówek pomocowych na terenie powiatu i województwa.

W Mieścisku Punkt Konsultacyjno-Edukacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym czynny był raz w tygodniu, we wtorki w godz. od 15⁰⁰ do 18⁰⁰. W Popowie Kościelnym natomiast w ostatni wtorek miesiąca od godz. 16⁰⁰ do 18⁰⁰. Z powodu pandemii od kwietnia 2020 r. do czerwca dyżury terapeutyczne były formą online. Informacja w tej sprawie została umieszczona na stronie internetowej BIP Mieścisko. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Punktów stanowi **załącznik Nr 1 i Nr 2** do niniejszego sprawozdania.

2. Sprawowanie dyżurów w Punkcie Konsultacyjno-Edukacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku przez członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych. Z tej formy pomocy korzystają osoby, które utrzymują abstynencję oraz osoby, które skierowane zostały przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku celem otrzymania wsparcia do czasu podjęcia leczenia odwykowego na oddziale leczenia uzależnień.

3. Sprawowanie dyżurów interwencyjno-wspierających w Punkcie Konsultacyjno-Edukacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym w Mieścisku w celu zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem. Dyżury psychologa sprawowane są raz w tygodniu w poniedziałki w godz. od 15⁰⁰ do 17⁰⁰. W roku sprawozdawczym z powodu pandemii dyżury psychologa w okresie od dnia 16.03.2020 r. do 21.06.2020 r. były zawieszone. Od 22 czerwca dyżury psychologa zostały wznowione. Szczegółowe sprawozdanie z działalności psychologa w Punkcie stanowi **załącznik Nr 3** do niniejszego sprawozdania.

4. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w spotkaniach plenarnych i grupach roboczych Zespołu. Członkowie GKRPA wzięli udział w 5 grupach roboczych i 1 posiedzeniu plenarnym.

5. Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie kierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Policja, Prokuratura, Sąd, Zespół Kuratorki Wydziału Rodzinnego i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym w Wągrowcu).

6. Do Punktów Konsultacyjno-Edukacyjnych dla Osób z Problemem Alkoholowym, Narkotykowym i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na bieżąco przekazywane są ulotki, literatura i czasopisma dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie, z których korzystają klienci Punktów.

7. Ogłoszenie przez WHO stanu pandemii skutkuje nagłym, ogromnym wzrostem lęku. Jego przejawy są widoczne zarówno w codziennym życiu jak i w wewnętrznym przeżywaniu. Jest to nieunikniony, uboczny skutek tego, z czym się obecnie zmagamy. Zauważyć można, że poziom lęku, zmienia się w zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej. Powstrzymanie epidemii, wygaszenie jej przynajmniej w jednym miejscu, informacje o osobach wyleczonych czy szczepienia – powinny redukować lęk. Jednakże znaczący wzrost zachorowań i zgonów, zwłaszcza wśród osób znanych czy bliskich skutkuje wzrostem lęku lub utrzymaniem się na bardzo wysokim poziomie. Ograniczenie do niezbędnego minimum bezpośrednich kontaktów międzyludzkich tzw. izolacja społeczna sprzyja wzrostowi stosowania przemocy domowej zarówno w stosunku do dorosłego członka rodziny, jak i w stosunku do dzieci. Jest to bardzo niepokojące zjawisko. Mając powyższe na względzie na stronie internetowej gminy Mieścisko umieszczona została informacja pt. „Koronawirus a kryzys

w rodzinie”, zawierająca obszerną informację, przewodnik, z którego można się dowiedzieć, gdzie szukać pomocy. W artykule tym znajdziemy także apel kierowany do nas wszystkich z prośbą o reakcję społeczną i interwencję w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. Powinniśmy mieć świadomość, że przekazanie informacji do odpowiednich służb o niepokojących nas sygnałach mogących świadczyć o przemocy domowej może uratować komuś życie. Przemoc domowa to koszmar tysięcy osób w Polsce. Dziś w odosobnieniu cierpią szczególnie dzieci. Z powodu epidemii koronawirusa często nie mogą wyjść z domu, skazane są na wielogodzinne przebywanie w jednym pokoju z osobą znęcającą się nad nimi psychicznie lub fizycznie. Nie pozostawiamy zatem obojętni na ludzką krzywdę, w tym trudnym dla nas wszystkich czasach wynikających z pandemii.

II Zgodnie z art. 4¹ ust. 3 oraz art. 24, 25 i 26 ust. 3 GKRPA podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Postępowanie powyższe dotyczy jedynie wybranych kategorii osób uzależnionych.

1. Przesłanki do wdrożenia takiego postępowania określa art. 24 ustawy, wskazując osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny. O zastosowaniu wobec osoby uzależnionej zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego stanowi Sąd Rejonowy.

Do zadań Komisji w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy:

- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia i udzielanie pomocy w tym zakresie (informowanie o możliwościach podjęcia leczenia, uzgadnianie terminów w zakładach leczenia odwykowego, itp.),
- przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach występowania nadużywania alkoholu w rodzinie.
- w roku 2020 wpłynęło **7 wniosków**, w tym:
 - rodzina – 1 wniosek,
 - Zespół Kuratorski w Wągrowcu – 2 wnioski
 - Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieścisku – 4 wnioski,
- wzywanie na rozmowę osób, w stosunku do których wpłynęło zgłoszenie o występowaniu przesłanek z art. 24 ustawy i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 i/lub poddania się leczeniu odwykowemu. Rozmowy przeprowadzane są podczas posiedzeń zespołu ds. leczenia GKRPA, których w **2020** roku z powodu pandemii odbyło się tylko **4**. Łącznie wezwano **10 osób** - zgłosiło się **5** osób.

- kierowanie wniosków do biegłych sądowych o przeprowadzenie badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz Sądu Rejonowego w Wągrowcu o zastosowanie leczenia odwykowego:
 - Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny w Wągrowcu - wnioski o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego - 4
 - biegłe sądowe - wnioski o przeprowadzenie badania i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - 4.

2. Finansowanie kosztów badania przez biegłych sądowych: psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego w Wągrowcu o wszczęcie postępowania w celu poddania się leczeniu odwykowemu. Koszt przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wynosi 380 zł.

3. Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W ramach gminnego programu sfinansowano koszty postępowań sądowych związanych ze złożeniem wniosków przez GKRPA do Sądu Rejonowego w Wągrowcu o zobowiązanie uczestnika do podjęcia leczenia odwykowego. Koszt opłaty sądowej za jeden wniosek to kwota 100 zł.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieścisku na bieżąco współpracuje z Poradnią Odwykową w Wągrowcu, Zakładem Leczenia Uzależnień w Charcicach, Wojewódzkim Szpitalem dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w Gnieźnie, Sądem Rejonowym i Zespołem Kuratorskim w Wągrowcu, Komisariatem Policji w Skokach oraz grupami AA działającymi na terenie powiatu wągrowieckiego.

III W dziedzinie prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

1. W dziedzinie prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, należy prowadzenie Świetlicy Środowiskowej w Mieścisku dla dzieci, szczególnie tych borykających się z różnymi problemami życiowymi oraz problemami w nauce. Niestety z powodu stanu epidemiologicznego w okresie od marca do czerwca 2020 r. Świetlica była nieczynna. Od 14.09.2020r. wznowiła swoją działalność. Niestety na krótko, bo tylko do 22 października 2020 r. Od listopada do końca roku 2020 zajęcia z dziećmi prowadzone były w formie online. W tym celu zakupiony został laptop wyposażony w kamerkę i głośniki. Wykorzystując nieobecność dzieci w Świetlicy, pomieszczenie zostało odnowione. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Świetlicy stanowi **załącznik Nr 4** do

niniejszego sprawozdania.

2. W 2020 r. w szkołach na terenie naszej gminy z powodu pandemii nie były realizowane warsztaty i programy profilaktyczne.

3. Ze środków przeciwdziałania alkoholizmowi zakupione zostały kamizelki odblaskowe dla dzieci z klas I-III Szkoły Podstawowej w Mieścisku oraz materiały edukacyjne tj. płyta + ulotki + książka dla Szkoły Podstawowej w Mieścisku i Popowie Kościelnym do wykorzystania podczas realizacji zajęć profilaktycznych w szkołach.

4. Sfinansowano zakup biletów do „Kina za Rogiem” w Mieścisku dla dzieci z klasy, która w 2019 roku zwyciężyła w konkursie przeprowadzonym przez Szkołę Podstawową w Mieścisku w związku z 30 rocznicą przyjęcia Konwencji o Prawach Dziecka.

5. Bardzo ważną formą pomocy skierowaną do dzieci z rodzin z problemem alkoholowym był program dożywiania realizowany w szkołach. Programem objęto dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

6. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych ze względu na powierzone jej przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadania, odgrywają zasadniczą rolę w lokalnej polityce wobec alkoholu. Muszą być powołane obowiązkowo w każdej gminie. „W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych” (art. 41 ust. 4). Ustawodawca z jednej strony przekazał gminom szeroki zakres zadań w sprawach polityki wobec alkoholu, ale z drugiej strony zadbał o wykwalifikowany zespół ludzi, który ma je realizować. Dlatego, powołując gminne komisje, równocześnie zapisał w ustawie obowiązek posiadania odpowiednich kompetencji oraz obowiązek przeszkolenia w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W związku z powyższym w celu lepszego wykonywania zadań w ramach pracy Komisji, członkowie GKRPA w Mieścisku uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- W dniu 14 maja 2020 r. jedna osoba wzięła udział w szkoleniu pt. „Działalność komisji rozwiązywania problemów alkoholowych a regulacje związane z zapobieganiem i przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się koronawirusa” zorganizowanym przez Ośrodek Edukacji Profilaktycznej z Poznania. Szkolenie poświęcone było tematyce związanej z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w czasie pandemii, podstawa prawna realizacji zadań określonych w gminnym programie, co można finansować a czego nie w dobie epidemii.
- W dniach 27-30.09.2020 r. trzech członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wzięło udział w szkoleniu pt. „Lepiej rozumieć, żeby lepiej pomagać. Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w czasie

pandemii COVID – 19; wytyczne i praktyka w oparciu o stanowisko PARPA. Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”, zorganizowanym przez Studio Profilaktyki Społecznej z Krakowa. Szkolenie prowadziła Pani Katarzyna Łukowska zastępca dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Szkolenie zawierało bardzo obszerną tematykę dotyczącą profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy domowej w czasie pandemii.

7. W ciągu całego roku na bieżąco dystrybuowane były ulotki zawierające dane kontaktowe Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz informacje o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.

IV W zakresie wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- brak wniosków o przyznanie dotacji lub innej formy wspomagania.

V W zakresie podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowaniem prze sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

1. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych (w zakresie objętym ustawą, Uchwałą Rady Gminy oraz zezwoleniem). Przeprowadzona została 1 kontrola w dniach 3-4 sierpnia 2020 r. skontrolowano wszystkie 25 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych znajdujących się na terenie naszej gminy. Podczas kontroli nie stwierdzono żadnych uchybień.

2. W dniu 23 lipca 2020 r. na zlecenie Wójta Gminy Mieścisko firma Małopolskie Centrum Profilaktyki z Krakowa przeprowadziła „Badanie dostępności napojów alkoholowych dla osób nieletnich” wykorzystując metodę tzw. Tajemniczego klienta połączone z „Szkoleniem terenowym - odpowiedzialna sprzedaż napojów alkoholowych”, które przeprowadzone zostało bezpośrednio w miejscach sprzedaży alkoholu. W programie szkolenia znajdowały się aspekty prawne związane ze sprzedażą alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw, obowiązków wynikających z posiadania zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz możliwości jego utraty. Przekazano również informacje dotyczące szkód wynikających ze spożywania alkoholu, w szczególności przez osoby nieletnie i kobiety w ciąży. Ponadto zwrócono uwagę na aspekt żądania dowodu osobistego przy zakupie alkoholu przez młodzież.

3. Zgodnie z art. 18 ust. 3a Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniowała wnioski o udzielenie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z Uchwałą Rady Gminy. W tej sprawie wydanych zostało 5 postanowień.

VI W zakresie wspierania zatrudnienia socjalnego:

- brak wniosków w tej sprawie.

VII Informacja o wartości sprzedanego alkoholu w 2020 roku w punktach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Mieścisko.

W 2020 roku w punktach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Mieścisko sprzedano alkoholu za łączną wartość **4 943 233,82** złotych, w tym:.

- do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo sprzedano za kwotę – 2 456 878,83 zł, powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa za kwotę – 313 655,28 zł, a powyżej 18% zawartości alkoholu za kwotę – 2 172 699,71 zł.

VIII W ramach ustawy z dnia 20 marca 2020 r. art. 15qc (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842) o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

1. W związku z sytuacją epidemiczną w Polsce i wynikającymi z niej zmianami prawnym również w zakresie wydatkowania środków z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na zadania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ze środków przeciwdziałania alkoholizmowi zakupiony został ozonator za kwotę 3.749,00.

Opracowała:

Anna Twardowska
Z-ca Przewodniczącego Gminnej
Komisji Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych w Mieścisku